JANUARI 1944 1e JAARGANG N°2



LUISTER EENS UIT

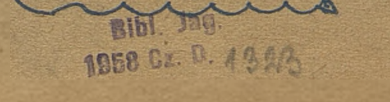
MAANDBLAD VOOR DE KRIJGSGEVANGEN NEDERLANDSCHE ONDEROFFICIEREN
TE KOBIERZYN (G.G)
DIRECTEUR: J.J. VAN DER WEGEN
HOOFDREDACTEUR: C.E. DE JONGH
REDACTEUR: W. VINK
ILLUSTRATOR: P.J.A. JANSEN
MEDEWERKENDEN: P.A.C.M. VAN ROEMBURG EN J.H. SONDERMEIJER

Inhoud

ONS EMBLEEM

De historie van het Nederlandsche volk berust voor een zeer groot gedeelte op de heldendaden en wapenfeiten van onze scheepvaart, waarbij de handels en de oorlogsmarine elkaar den loef afstaken in hun ijver den roem van het kleine landje aan de monding van Maas en Rijn wijd en zijd over de wereld te verbreiden. Onze zeehelden van vroeger en nu staan daar als een lichtend voorbeeld van moed, vastberadenheid en onwankelbare trouw aan ons fiere dundoek, welks rood-wit-blauwe banen ook nu nog over de geheele wereld wapperen. Het kon dus niet anders of het embleem van de kampkrant der Nederlandsche Onderofficieren te Kobierzyn moest zijn een schip, een varend schip, met bolle zeilen en waaiende wimpels. Symbool van de grootheid der Nederlandsche marine en meer nog: der Nederlandsche natie. Een schip dat met vlag en wimpel door de moeilijkheden van dezen tijd heenzeilt, getrouw reageerend op de commando's van zijn commandant die het met vaste hand den eenig goeden koers doet houden. Een schip welks type ons herinnert aan den glorietijd onzer geschiedenis en ons tevens onzen plicht voor oogen stelt, al onze krachten in te spannen, om ons land en ons volk weer groot en welvarend te maken. Een schip waarmede wij straks behouden thuis zullen varen en op welks vlag wij dan de plechtige verklaring kunnen afleggen:

Wij deden onzen plicht.



J. J. VAN DER WEGEN
107284



EEN CRITIEK OOGENBLIK

TIJDENS EEN THUISREIS WAS HR MS. **TROMP** TER HOOGTE VAN HET ENGELSE KANAAL IN EEN DIKKEN MIST EN EEN WINDSTILTE TERECHT GEKOMEN.

„DE MIST BEGINT EINDELIJK HEELEMAAL OP TE TREKKEN" WE LATEN DEN VERTELLER AAN HET WOORD — „EN WE ZIEN, DAT ER IN HET ZUIDEN EEN ZWARE LUCHT HANGT.... LIEVE HEMEL WAT EEN LUCHT! EEN BUI; EEN ZWARE BUI, DIE OP KOMT ZETTEN. HET WATER IS AL IN BEWEGING EN STUIFT SOMS IN DE HOOGTE. DE „TROMP" LOOPT EEN AARDIGE VAART, AL STAAT ER NIET VEEL ZEIL OP. AAN LIJ (BENEDEN WINDS) ZIEN WIJ NOG STEEDS DE WEGDRIJVENDE MISTWOLKEN. 'T IS NOG DIK, DAAR AAN LIJ. ..... TOT DAT INEENS......! DAAR HOOREN WE EEN STEM VAN BOVEN: „LAND VOORUIT AAN LIJ!" EN DÁDELIJK DAAROP NOG EEN STEM VAN EEN ANDEREN UITKIJK: „LAND VOORUIT AAN LIJ!"

DE OUWE VLIEGT INEENS OP DE KAMPAGNE. „WAAR ZIE JE DEN WAL?" SCHREEUWT HIJ DE UITKIJKEN TOE...

„RECHT VOORUIT, KOMMANDANT, AAN LIJ". „DWARS UIT", ROEPT ER NOG EEN ANDER „JA, WE ZIEN HET ZELF AL!" WE ZIEN DE KUST OP DRIE, VIER PLAATSEN TEGELIJK; WE ZITTEN VLAK ONDER DEN WAL. DAAR KOMT INEENS, ONDER DE LIJ (DUS RECHTS VAN ONS) DE HEELE ENGELSCHE KUST TE VOORSCHIJN EN „DRINGT" ZICH ALS HET WARE, DOOR DEN NEVEL HEEN. IN MINDER TIJD DAN IK NOODIG HEB OM HET TE VERTELLEN — DAAR KOMT OOK HET LICHT VAN DE ZON; HET ROODACHTIG LICHT VAN DEN KOMENDEN DAG. HET BESCHIJNT DEN STIJLEN ROTSMUUR, WAAROP WE OVERAL, WITTE, SPIERWITTE EN LICHTGRIJZE VLEKKEN ZIEN, DIE NAT SCHIJNEN EN GLINSTEREN IN HET ZONNELICHT.

WE ZIJN VLAK ONDER DE KUST. WE ZIEN DE BRANDING, HET SCHUIM DAT TEGEN DE ROTSEN OPVLIEGT WE ZIEN DE HUIZEN AAN DEN WAL; EEN DORPJE, DAT DAAR AAN DEN VOET VAN DE ROTSEN LIGT. WE ZITTEN TOT OP DEN WAL EN — WE KUNNEN NIET MEER TERUG.!....... DRAAIEN? DAT KAN NIET, DAAR IS GEEN RUIMTE VOOR-DAT IS NIET MOGELIJK. WAT DAN? WE MOETEN BOVEN DEN UITERSTEN HOEK ZIEN TE KOMEN. ALS WE DAAR BOVEN LANGS KUNNEN ZEILEN, KOMEN WE AAN DEN ANDEREN KANT VAN DEN MUUR, EN DAAR IS RUIMTE.....; HET LAND, DAT DAAR ACHTERLIGT, ZIEN WE BLAUW EN NEVELACHTIG ACHTER DEN MUUR UITKOMEN........ NEVELACHTIG, WANT HET IS HEEL VER WEG.

ALS WE DÁÁR MAAR ZIJN, DAN ZIJN WE KLAAR. — MAAR WIE DURFT DAT! — BOVEN DIEN HOEK LANGS TE ZEILEN, TERWIJL DAAR TE LOEVERT, AAN DE WINDZIJ, HET VUILE WEER OP KOMT ZETTEN, DAT NU AL EEN PAAR DAGEN BROEIT

DAAR KOMT DE BUI! HET WATER IS WOELIG EN ONSTUIMIG; ER LOOPT AL EEN VRIJ HOOGE ZEE. DAT KOMT VAN DEN WIND, DIE ER ACHTER ZIT.

DE „TROMP" LOOPT AL HEEL WAT HARDER DAN STRAKS, HET WAAIT AL HARD OP HET OOGENBLIK. HET WATER, DE BRANDING VLIEGT TEGEN DE ROTSEN OP. VOORAL DAAR OP DEN HOEK, DAAR IS HET ERG. DAAR ZIET MEN DE BRANDING WIT SCHUIMENDE IN DE HOOGTE VLIEGEN. DE MUUR VAN DE KUST LOOPT DAAR IN EENS STEIL NAAR BENEDEN, ALSOF ER DOOR EEN REUS EEN BROK VAN AF IS GEKAPT. DE STUKKEN LIGGEN DAAR LINKS NOG IN HET WATER VERSPREID EN KIJKEN NU, ALS REUSACHTIGE ROTSBLOKKEN, MET HUN PUNTIGE KOPPEN MIDDEN UIT HET SCHUIMENDE WATER NAAR BOVEN ...... DAAR BREKEN DE HOOGE ZEEËN OP, DAAR WARRELT EN SCHUIMT HET DOOR ELKAAR DAAR **HEBBEN** DE VLOKKEN VAN SCHUIM PLEIZIER IN HUN LEVEN, DAAR VLIEGT EN DWARRELT ALLES DAAR ELKAAR, DAAR SCHUIMT HET EN BRUIST HET, DAAR RAAST HET EN TIERT HET. DAAR IS HET EEN **LEVEN** ALS EEN OORDEEL. DAAR IS HET EEN LAWAAI, DAT GEEN MENSELIJKE STEM GEHOORD KAN WORDEN.

EN UIT DE VERTE....? HET LIJKT SOMS ALLEMAAL OPSTUIVENDE SNEEUW; ZOO WIT IS HET EN ZOO SCHITTERT HET IN DE ZON. 'T IS MOOI, JAWEL; MAAR DAAR MOETEN WE BOVEN LANGS; AL WAAIT HET OOK NOG ZOO HARD EN AL NEEMT HET VUILE WEER OOK HAND OVER HAND TOE....EN... ALS WE ER OP KOMEN IN PLAATS VAN ER LANGS.....

LAAT ME ER NIET OVER PRATEN! — DAAR IS GEEN TIJD VOOR!

AL WAT IK U DAAR VERTELDE DUURDE NIET LANGER DAN EEN MINUUT OF WAT.... OF KORTER NOG MISSCHIEN.... NIET MEER DAN EEN MINUUT. INEENS HADDEN WE DAT ALLES VOOR ONS GEZICHT! MAAR INEENS OOK HEEFT „DE OUWE" GEWETEN WAT ER GEBEUREN MOEST. WIJ MOETEN BOVEN DEN HOEK LANGS, ER MOET VAART IN KOMEN, WE MOETEN ZEILEN.... ZEILEN.... MET EEN VLIEGENDE VAART.

ER MOET ZEIL WORDEN GEZET.

ZE ZIJN AL BEZIG: DE REVEN ZIJN ER AL UIT EN DE MARS-ZEILS STAAN AL IN TOP_
DE BRAMZEILS ER OP; DE BOVENSTE ZEILEN. LIEVE HEMEL.... EN HET WAAIT AL ZOO HARD. HET KOMT ER NIET OP AAN — HET MOET.

ALLES IS IN BEWEGING AAN BOORD VAN DE TROMP" NIEMAND HEEFT ZE GEROEPEN, MAAR TOCH ZIJN ZE ER AL. VOORUIT EN ACHTERUIT, OVERAL HOORT MEN ZE DE TRAPPEN OP KOMEN. „WE ZITTEN OP DEN WAL," ROEPEN ZE ELKAAR TOE. „KOM ERUIT! ALLOO! AAN DEK ALSJEBLIEFT, ALLE HENS!"

„KOKKIE, WE VERZUIPEN, BAASJE!" ROEPT DE KEREL DIE IN HET NIEUWENDIEP EEN FLUWEELEN VEST WOU HUREN. „VOORUIT MAAR, ZET DE PAN MAAR OVER HET VUUR!"_ DIE ZELFDE LUCHTHARTIGE KEREL, DIE ZICHZELF ZOO GEMEEN VOND, IS NU IN ZIJN ELEMENT DAT STROOKT MET ZIJN AARD: ALLES WAT WILD IS EN WOEST. OVERAL WAAR GEVAAR IS, DAAR KAN MEN HEM ZIEN. HET KAN HEM NIET SCHELEN...... HIJ VLIEGT NAAR BOVEN, HET TUIG IN, EN SPRINGT VAN HET EEN OP HET ANDER EN IS OVERAL TEGELIJK. „HOERA!" ROEPT HIJ. „WIJ ZIJN ER, VOORUIT MAAR, WAAI OP MAAR, WIJ KUNNEN ER WEL TEGEN!"

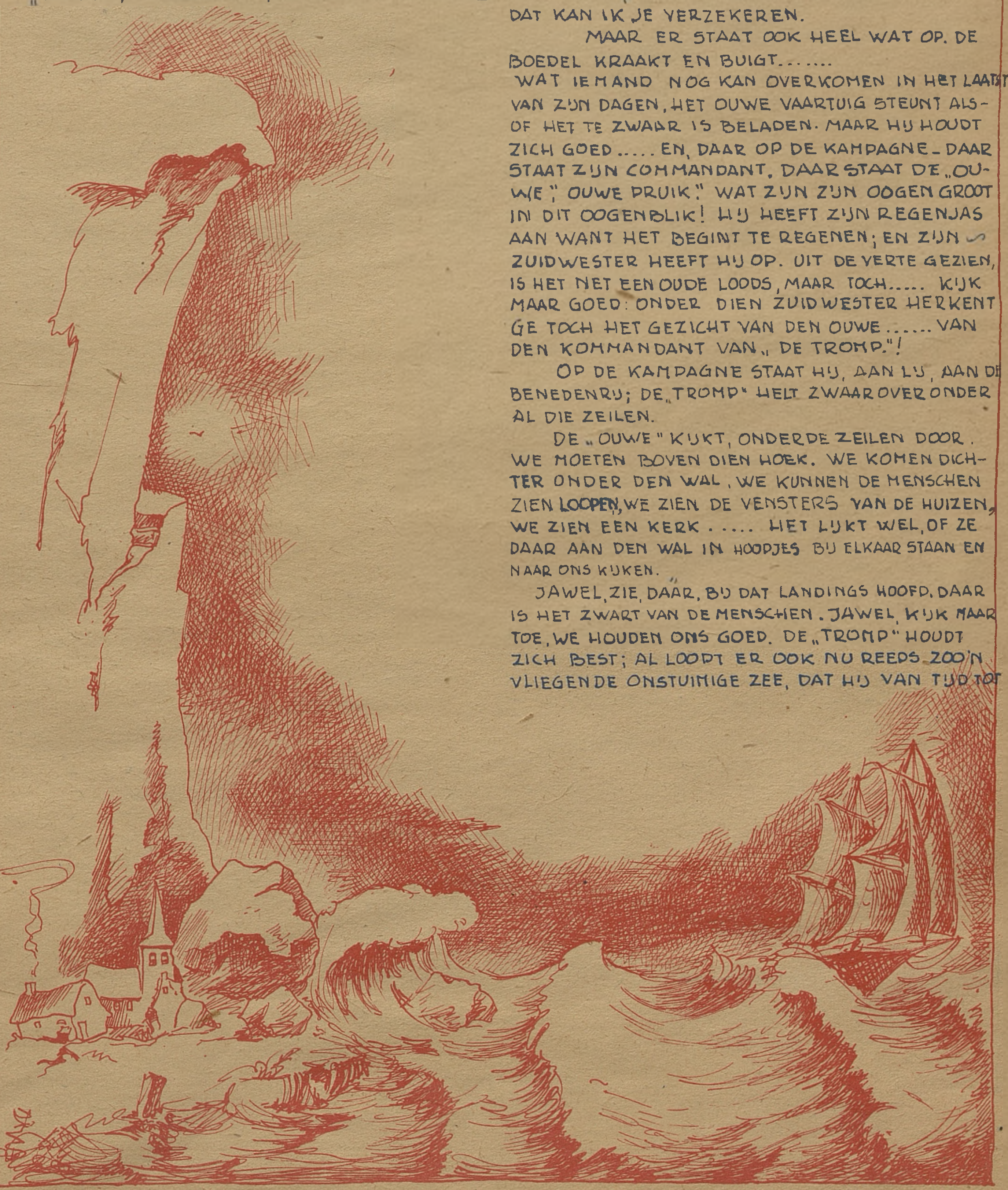
„DAAR GAAT HIJ „DE TROMP" WAT OF HIJ NOG KAN LOOPEN, ALS HET ZIJN MOET! DAAR IS VAART IN, DAT KAN IK JE VERZEKEREN.

MAAR ER STAAT OOK HEEL WAT OP. DE BOEDEL KRAAKT EN BUIGT.......
WAT IEMAND NOG KAN OVERKOMEN IN HET LAATST VAN ZIJN DAGEN. HET OUWE VAARTUIG STEUNT ALSOF HET TE ZWAAR IS BELADEN. MAAR HIJ HOUDT ZICH GOED..... EN, DAAR OP DE KAMPAGNE_ DAAR STAAT ZIJN COMMANDANT. DAAR STAAT DE „OUWE," OUWE PRUIK." WAT ZIJN ZIJN OOGEN GROOT IN DIT OOGENBLIK! HIJ HEEFT ZIJN REGENJAS AAN WANT HET BEGINT TE REGENEN; EN ZIJN ZUIDWESTER HEEFT HIJ OP. UIT DE VERTE GEZIEN, IS HET NET EEN OUDE LOODS, MAAR TOCH..... KIJK MAAR GOED: ONDER DIEN ZUIDWESTER HERKENT GE TOCH HET GEZICHT VAN DEN OUWE...... VAN DEN KOMMANDANT VAN „DE TROMP."!

OP DE KAMPAGNE STAAT HIJ, AAN LIJ, AAN DE BENEDENRIJ; DE „TROMP" HELT ZWAAR OVER ONDER AL DIE ZEILEN.

DE „OUWE" KIJKT, ONDER DE ZEILEN DOOR. WE MOETEN BOVEN DIEN HOEK. WE KOMEN DICHTER ONDER DEN WAL, WE KUNNEN DE MENSCHEN ZIEN LOOPEN, WE ZIEN DE VENSTERS VAN DE HUIZEN, WE ZIEN EEN KERK..... HET LIJKT WEL, OF ZE DAAR AAN DEN WAL IN HOOPJES BIJ ELKAAR STAAN EN NAAR ONS KIJKEN.

JAWEL, ZIE, DAAR, BIJ DAT LANDINGS HOOFD. DAAR IS HET ZWART VAN DE MENSCHEN. JAWEL, KIJK MAAR TOE, WE HOUDEN ONS GOED. DE „TROMP" HOUDT ZICH BEST; AL LOOPT ER OOK NU REEDS ZOO'N VLIEGENDE ONSTUIMIGE ZEE, DAT HIJ VAN TIJD TOT



TIJD EEN HOOP WATER OVER KRIJGT, VOORUIT OP ZIJN OUW-EN KOP, DAT HIJ ER VAN SCHUDT EN RILT EN DAT HET EEN LUST IS OM TE ZIEN.

MAAR, 'T WORDT PIJNLIJKER, WE KOMEN ZOO DICHT BIJ DIEN HOEK EN.... 'T IS OF DE „TROMP" BEGINT TE ZAKKEN...! NIET BOVEN DIEN HOEK UIT ZAL KOMEN...

DE OUWE KIJKT NOG MAAR ALTOOS.... NAAR DIE HANDBREED; GEEN SPIER VAN ZIJN GELAAT DIE ZICH VERTREKT. VAN TIJD TOT TIJD ZEGT HIJ IETS TEGEN DEN MAN AAN HET ROER.... RECHT ZOO!.... LOEVEN EEN BEETJE..... STEADY.... RECHT ZOO!

MAAR HIJ ZAKT.... HIJ ZAKT. WE KOMEN ER NIET BOVEN.... DAT BLAUWE STUKJE LAND DAARACHTER, WORDT KLEINER..... WE DRIJVEN DE BOCHT IN, HET LUKT NIET. HET GAAT NIET. ER MOET NOG MEER ZEIL OP...! „MEER?", MAAR ER STAAT NU AL TE VEEL OP. EN DE BUI??? ... DE BUI, DIE NU BIJNA VLAK BOVEN ONS IS, EN OP HET PUNT VAN LOS TE BARSTEN.... MAAR HET MOET, HET MOET, HET KAN NIET ANDERS! „GROOT ZEIL ZETTEN!" BULDERT DE OUWE INEENS.

HET KLINKT DOOR DE LUCHT, ALS HIJ DAT BRULT. ... MAAR MEER NOG BULDERT EN SLAAT HET IN DE LUCHT ALS DIE GROOTE LAP ZEIL WORDT LOSGEMAAKT EN HET ZEIL ER OP WORDT GEZET. HET IS ALSOF HET DONDERT HOOG IN DE LUCHT, ALS HET EENE GEITOUW VOORZICHTIG WORDT AFGEVIERD, EN ZE PROBEEREN OM DE SCHOOT EEN STUK VAN HET ZEIL BIJ TE ZETTEN. DE RA BUIGT. ALLES KRAAKT, ALLES BUIGT EN SIDDERT. DE OUWE „TROMP" HAALT OP EEN VERSCHRIKKELIJKE MANIER OVER NAAR LIJ.... HIJ BEZWIJKT ER HAAST ONDER EN .... HIJ ZAKT NOG, HIJ ZAKT.... WE KOMEN ER NIET BOVEN.... WE RAKEN BENEDEN DIEN HOEK ..... MAAR NEEN.... TOCH NIET, ZIE HIJ RICHT ZICH OP. HET OUWE VAARTUIG.... DE „TROMP" RICHT ZICH WEER OP..... EN NU — HIJ SCHIET VOORUIT. DAAR GAAT HIJ HEEN! HIJ VLIEGT EN STEIGERT DOOR HET WATER.... DE ZEEËN BREKEN OP HET SCHIP EN SPOELEN OVER ZIJN DEK...... DAT DOET ER NIET TOE. VOORUIT MAAR!

WE STAAN ALLEMAAL OP VERSCHILLENDE PLAATSEN. VOORUIT EN ACHTERUIT, OVERAL STAAN DE MENSCHEN, MET ANGSTIGE GEZICHTEN. DAAR STAAN ER WEL DRIE HONDERD, EN NOG MEER. WE HOUDEN ONS VAST. ZIJ STAAN EN WIJ KIJKEN EN WIJ ZIJN BANG.....

EN TOCH IS HET ZOO MOOI.'T IS STIL, NIEMAND ZEGT IETS. ALLEEN DE „TROMP" IS AAN HET WOORD. DE „OUWE" KIJKT OOK, MAAR HIJ IS NIET BANG! OP ZIJN GELAAT LIGT IN DIT OOGENBLIK EEN VERSCHRIKKELIJKE TREK..... IETS DAT WOEST IS, MAAR TOCH FERM. NU MET RECHT, KOMMANDEERT HIJ DE „TROMP".

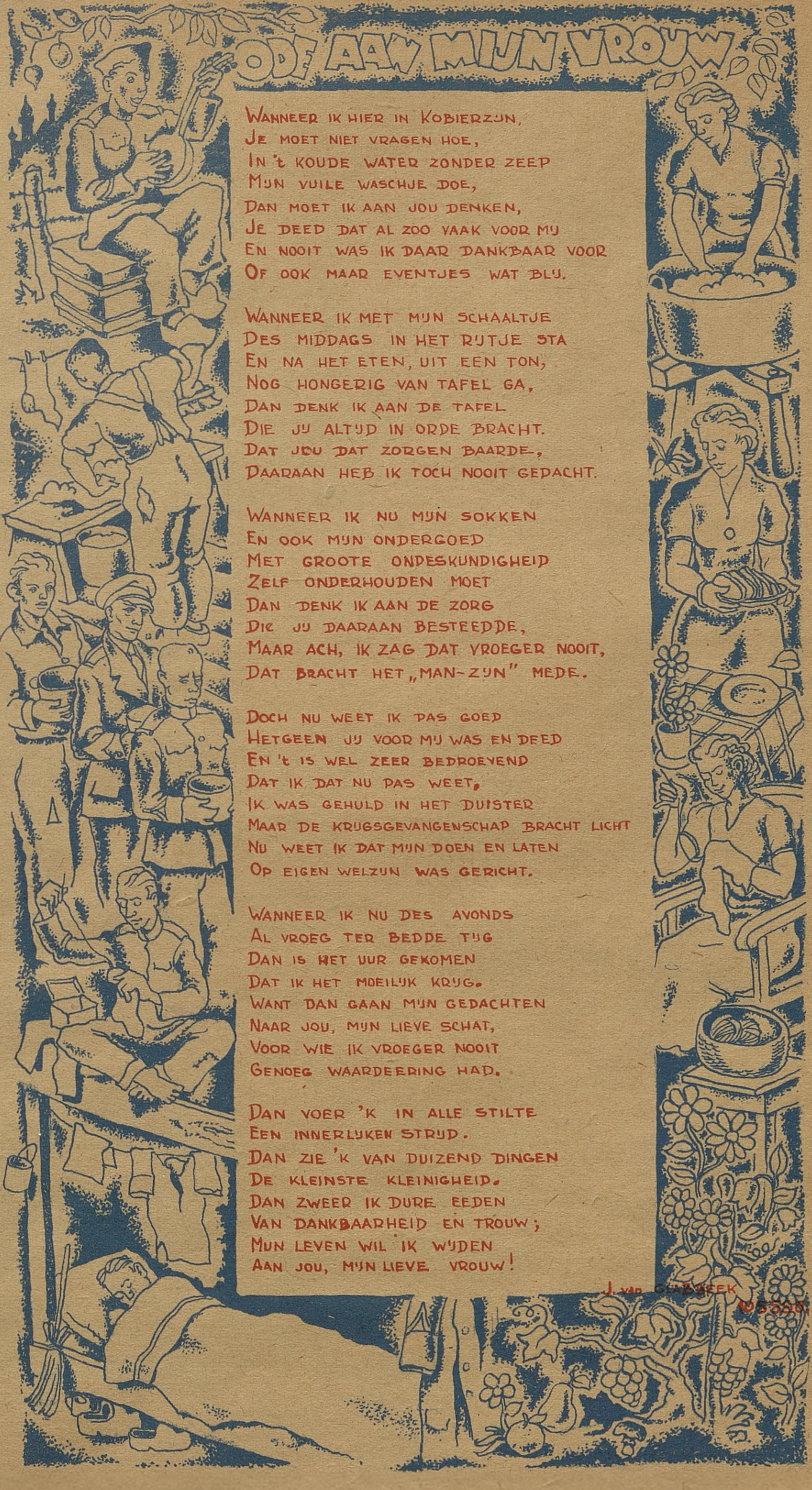
HIJ KIJKT NAAR DEN HOEK EN NAAR DE BUI! WE KOMEN DICHTER BIJ. DE BUI! DE BUI! HIJ IS VLAK BOVEN ONS, DONKERBLAUW, EN ONHEILSPELLEND. HET IS OF ER HAGEL IN ZIT. NOG EEN OOGENBLIKJE MAAR... ALS HIJ INVALT.... JA, DAN GAAT MISSCHIEN HET TUIG OVERBOORD!

WE KOMEN DICHTER BIJ. WE ZIJN VLAK BIJ DE MUUR MET ZIJN ROTSBLOKKEN.... WIJ ZIJN BIJNA MIDDEN IN DE BRANDING, MIDDEN IN HET SCHUIMENDE, KOKENDE WATER.....; MAAR WE VLIEGEN ER DOOR HEEN.... ALLES HUILT EN GIERT OM ONS HEEN EN DOOR ELKAAR .... EN.... DAAR KOMT DE BUI. DAAR KOMT HIJ, HOOR! HET DONDERT BOVEN IN DE LUCHT.... WEERLICHT, HAGEL, REGEN, SNEEUW, ALLES TEGELIJK. „DAAR HEB JE HEM! MET EEN RATELEND EN DONDEREND GELUID VALT DE BUI IN DE ZEILEN. DE „TROMP" HAALT HEELEMAAL OVER NAAR LIJ, EN LIGT DWARS IN DE ZEE. HET WATER, DE ZEEËN SLAAN HEELEMAAL OVER ONS HEEN. „OVER! OP JE ROER" HUILT DE OUWE, MIDDEN IN HET LAWAAI, VAN ALLES WAT OM ONS IS...... OP JE ROER... OP. OP. OP. ALSJEBLIEFT!" HIJ MOET DRAAIEN....... „VALLEN" NOEMEN WE DAT.... VAN DEN WIND AF MOET HIJ DRAAIEN. DAAROM LEGGEN WE HET ROER TE LOEVERT OP. AAN DE WINDZIJ — DAT NOEMEN WIJ: HET ROER OPLEGGEN. WIJ KIJKEN NAAR VOREN, NAAR DEN KOP VAN HET SCHIP. ZAL HIJ HET DOEN?.... ZAL HIJ DRAAIEN OF NIET?....

DAAR KRAAKT WAT BOVEN. HET IS HET GROOTTUIG. DE BRAMSTENG BUIGT, BREEKT. HET GROOTMARSZEIL SCHEURT — WAAIT UIT DE LIJKEN; WAAIT WEG... GODDANK! WEG ER MEE, WANT NU....... ZIE, ACHTER WAAIT DE BOEDEL WEG EN VÓÓR BLIJVEN DE ZEILEN STAAN.... EN DUS, DRAAIT HIJ.... DAAR GAAT HIJ, HOOR... HET SCHIP RICHT ZICH ANDERMAAL OP EN HIJ DRAAIT... HIJ DRAAIT... HOERA! DAAR GAAT HIJ HEEN! WE GIEREN PRECIES OM DE BUITENSTE ROTSPUNT HEEN. VLAK LANGS DEN ROTSMUUR... WE KIJKEN ER TEGENOP... TEGEN DEN MUUR BOVEN OP DEN RAND STAAN MENSCHEN. WE KUNNEN ZE ZIEN. ZE ZIJN ALLEMAAL BOVEN ONS. WIJ KIJKEN ER HEELEMAAL TEGEN OP... WE ZEILEN ER LANGS... VLAK ER ONDERLANGS. LANGZAMERHAND ZIEN WE STRAKS AL NAAR ACHTEREN, ALS WE ER NAAR KIJKEN. DE MUUR IS AL ACHTERLIJKER DAN DWARS. EN NU DRAAIT DE „TROMP" NOG VERDER DEN HOEK OM, EN WIJ STUREN VAN DEN WIND WEG.... EN. ....DAAR GAAN WE, DAAR GAAN WE, HOERA! HET GEVAAR IS VOORBIJ! EXTRA OORLAM AAN DE KLOK! ...... HOERA! EN NOG EENS HOERA!..



ODE AAN MIJN VROUW



Wanneer ik hier in Kobierzijn,
Je moet niet vragen hoe,
In 't koude water zonder zeep
Mijn vuile waschje doe,
Dan moet ik aan jou denken,
Je deed dat al zoo vaak voor mij
En nooit was ik daar dankbaar voor
Of ook maar eventjes wat blij.

Wanneer ik met mijn schaaltje
Des middags in het rijtje sta
En na het eten, uit een ton,
Nog hongerig van tafel ga,
Dan denk ik aan de tafel
Die jij altijd in orde bracht.
Dat jou dat zorgen baarde,
Daaraan heb ik toch nooit gedacht.

Wanneer ik nu mijn sokken
En ook mijn ondergoed
Met groote ondeskundigheid
Zelf onderhouden moet
Dan denk ik aan de zorg
Die jij daaraan besteedde,
Maar ach, ik zag dat vroeger nooit,
Dat bracht het „man-zijn" mede.

Doch nu weet ik pas goed
Hetgeen jij voor mij was en deed
En 't is wel zeer bedroevend
Dat ik dat nu pas weet,
Ik was gehuld in het duister
Maar de krijgsgevangenschap bracht licht
Nu weet ik dat mijn doen en laten
Op eigen welzijn was gericht.

Wanneer ik nu des avonds
Al vroeg ter bedde tijg
Dan is het uur gekomen
Dat ik het moeilijk krijg.
Want dan gaan mijn gedachten
Naar jou, mijn lieve schat,
Voor wie ik vroeger nooit
Genoeg waardeering had.

Dan voer 'k in alle stilte
Een innerlijken strijd.
Dan zie 'k van duizend dingen
De kleinste kleinigheid.
Dan zweer ik dure eeden
Van dankbaarheid en trouw;
Mijn leven wil ik wijden
Aan jou, mijn lieve vrouw!

J. van Glabbeek
105550.

De Hollandsche School te Kobierzyn

Een krijgsgevangenkamp is een wereldje op zich zelf. De overvolle barakken gevuld met veldgrijs, khaki en donkerblauw, de keurig geplaveide wandelparken, het gezellige schemerdonker der avondlijke uren, dat alles biedt een beeld dat menig schilder-teekenaar-krabbelaar in vervoering zou brengen.

Helaas missen we hier onze Oud-Hollandsche schilders.

Doch geheel bezield door den stoeren geest der vaderlandsche kunstenaars, zit de jonge schildersschool van Kobierzyn, zij het dan tierend en foeterend, in het clair-obscur om een deinende tafel. Zij voert een voortdurenden strijd om wat levensruimte tusschen natte wasch en vette pannen. en probeert niettemin de dingen van den vroolijken kant te bekijken.

Zij moet woekeren met haar kennis en materiaal.

Zij moet tooveren met palet, kwast-potlood en krijt.

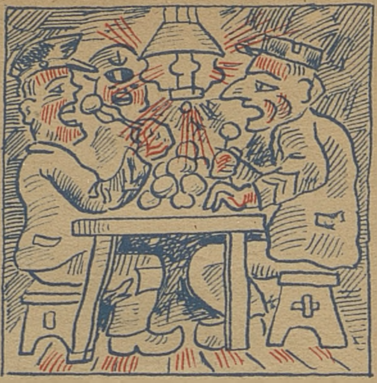
Maar het resultaat........

A.H. ter Horst
105268

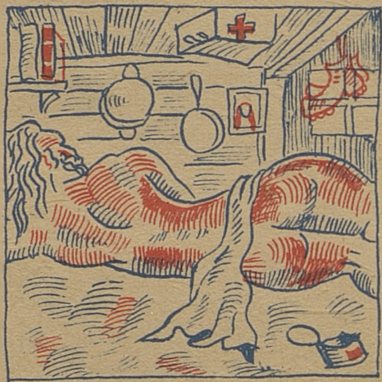




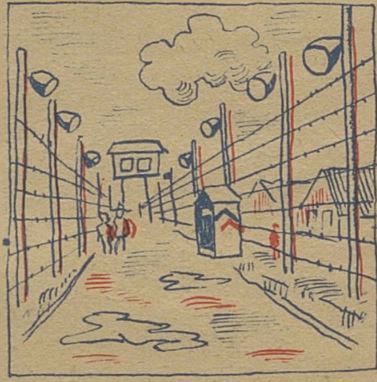
TOOROP
HET APPEL



VINCENT VAN GOGH
DE AARDAPPELETERS



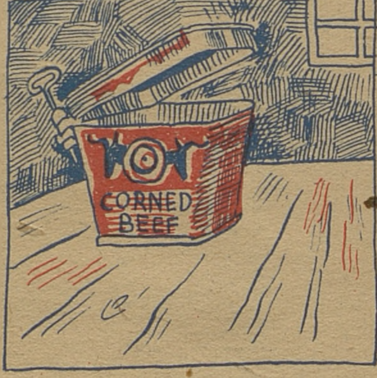
JAN SLUITERS
OP DE TEMPAT



HOBBEMA
HET LAANTJE



GERARD DOU..
YSTAFREEL



PAULUS POTTER
WYLEN DE STIER



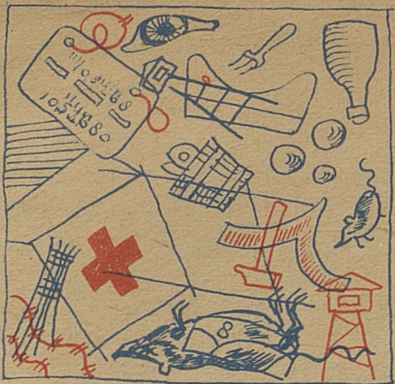
ANTON PIECK
DE HAMSTERKIST



REMBRANDT
KERKERAAD



RUBENS
DE WASZAAL



PICASSO
GENERAAL SCHOON SCHIP



JAN STEEN
INTERIEUR



JO SPIER
PRIKKELDRAADJE



BREITNER
STADSRAND



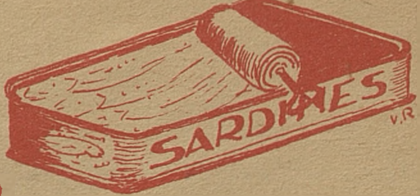
MARIUS BAUER
STADSBEELD



P LARDIN
HAALT HY DE TRAM?



AART VAN DOBBENBURG
DE BIETSER



Blijkens onderstaande rijmregels hebben de trams en treinen in Nederland nog steeds niet over gebrek aan reizigers te klagen. Toch lijkt het ons dat onze Kobierzynsche kamp„tram" met succes kan concurreeren, vooral vóór en na de appèls

We haringtonden blij te moe,
't Was koddig om te zien,
Wij konden ons examen doen
Voor middelbaar sardien
Een heer bestond mijn linker voet
En één mijn rechter teen,
Ik hingstond in een steunhangstand,
Men stondhing om mij heen.
Toen kwam er nog een dame in
En nog een juffrouw bij
Ze persten zich al persend in
De saamgeperste rij
En toch..... was iedereen goedsmoeds.
De conducteur incluis,
De chef hief lachende zijn schijf
En iedereen kwam thuis.

Clinge Doorenbos.

Historisch

Eén onzer collega's hier in het kamp krijgt van het dagelijksche uurtje aardappelenschillen vuile handen en aangezien het schoonmaken daarvan veel zeep kost en 't resultaat dan nog niet groot is, schreef hij in een brief in telegramstijl aan zijn vrouw „Zend puimsteen (aard. schillen)". Haar antwoord luidde: Je vraagt naar (aard. schillen). Je bent toch geen stuk vee, dat je schillen eet. Als schillen 3 weken ingepakt zijn dan beschimmelen ze, of moet ik ze laten drogen? Ik kan heel goed boonen enz. bijelkaar krijgen die zijn beter voor je.

IK BEN VERKOUDEN

Dee, ik deem gee aspiried." „Dee ik drik gee citroed, het helpt doch diets. Laad be baar. Geef be baar ee à-dere zakdoek."

Ik ben verkouden. Den eersten keer van dit jaar en het is een opwekkende idee, dat het zeker niet de laatste zal zijn. Binnenin mijn hoofd zit het vol met proppen watten en mijn mond is drooggeveegd met een flanellen doek. Verder heb ik kippenvel. Als ik nog een wollen vest aantrek houd ik kippenvel. Als ik nog een vest, een Fransche veldjas en een Belze overjas aantrek heb ik nog steeds kippenvel.

Als ik in de zon ga zitten, tranen mijn oogen. Ik heb trouwens geen oogen meer. Ik heb spleetjes, waarbij vergeleken een big de titelrol zou kunnen spelen in „De mooiste oogen van de wereld."
's Morgens is het het ergste. Dat eerste woord.... Net als bij een huwelijksaanzoek. Daarbij is ook het eerste woord het zwaarst.

Mijn anders zoo melodieuze bariton kreunt als een komkommerrasp in functie. Xenophon heeft gezegd dat het verkeerd is om bij een verkoudheid je neus te snuiten.

„Je moet zachtjes vegen" zei hij tegen den een of anderen hoogen Piet, bij wien hij lijfarts was. „Als je snuit," voorspelde Xenophon, „kom je van den regen in den drup." Maar als ik niet snuit kom ik van den drup in den regen.

Ik voel me ziek

Mijn reuk is weg. Ze kunnen me in de „tram" laten zakken en ik zal het niet weten.
Mijn smaak is verdwenen. Ze kunnen me kool met chloorwater laten eten en anijszaad met kummel laten slikken: ik zal het niet proeven.

Mijn levenslust is weg. Ze kunnen me een „Luister eens uit" voorzetten, of een mooie vrouw of een D-trein richting Maastricht: het is me onverschillig.

Maar mijn moordlust is nog aanwezig. En dien zal ik uitleven, met volle kracht op den eersten den besten die zegt: „O, ben je verkouden? Nou dat beteekent toch niks!".

HATSJIE

GAT VRIJ



In stille overpeinzing lag ik 's avonds op mijn tempatje. Het eerste nummer van onze kampkrant was verschenen en de verschillende artikelen trokken aan mijn geestesoog voorbij: over de kookrubriek, de bibliotheek, de universiteit, muziek, zang en tooneel, de.... Plotseling zat ik rechtop. Een bliksemstraal bij helderen sterrenhemel.... De kachel, ja de kachel, die waren ze vergeten. En, zegt U nou zelf, is er een ding dat het leven van een krijgsgevangene meer veraangenaamt dan juist de kachel?

Kom een willekeurige barak binnen op ieder willekeurig uur van den dag, is dan de kachel en zelfs de kachelpijp niet bedekt met pannen, potten en pulletjes inhoudende „bijvoeding"? Wat moesten we beginnen met al onze Roode-Kruispakketten zonder kachel? Klinkt ons de roep „Gat vrij!" niet even bekend in de ooren als het commando „Gepäck aufnehmen" en „Holländer im Barakke" in de ooren van de Ludwigsburgers? Hoe zou onze „vette hap" van koolraap, afgewisseld door wortelen, smaken zonder dat er een kachel aan te pas kwam? Zou de „Kookrubriek" van collega Magrijn bij afwezigheid van een kachel niet even overbodig zijn als momenteel een rubriek: „Hoe krijg ik m'n doperwtjes op dubbele grootte?" Ik zie alle collega's nu al havermoutpap kooken met „Luister eens uit" in de hand, om van de havermoutkoekjes maar niet eens te spreken. Maar.... alles met de kachel.

Kruipen we na het appèl of na een rit in de tram (vooral tot het eindpunt) bij aankomst in de barak niet eerst vijf minuten rillerig bij de kachel? Zien we na den roep „heet water" niet iedereen met de meest geheimzinnig gevormde inhoudsmaten, ja, zelfs met balies gewapend, op onze collega Ackema toesnellen? En hoe krijgt die het voor elkaar? Het is steeds weer de kachel!

Neen, een krijgsgevangene zonder kachel is nog erger dan een docent zonder schoolbord, ook al is het Poolsch asfaltpapier!

En daarom (Schipper Heerschap, houd de kanariepiet gereed) een driewerf hoera voor onze kachel.

W. H. Appels
104356

Een Gemeenschap Groeit



Toen St. Nicolaas zijn beroemden schimmel de sporen gaf om samen met Piet den weg terug naar Spanje in te slaan, bleef in het kamp van Kobierzijn de commissie voor O. en O. achter met een nieuwe opgaaf: Het Kerstfeest. Met de bescheiden middelen welke haar ten dienste stonden moest geprobeerd worden den collega's zoo aangenaam mogelijke Kerstdagen te bezorgen en dat was geen sine cure. De familie Vierbé uit den Haag bood echter te rechter tijd hulp en zoo kon het gebeuren dat èn in barak 15 en in de ziekenboeg een kerstboom werd geplaatst, sober doch smaakvol versierd. De Kerstviering zelf droeg een stemmig karakter. Op 25 en 26 December had des avonds een wijdings-bijeenkomst plaats, waarbij het koortje o.l.v. den heer de Vries tweestemmige kerstliederen ten gehoore bracht. Gedichten en kerstverhalen completeerden het programma, dat bij zeer velen waardeering vond. Het spreekt vanzelf dat ook de godsdienstoefeningen geheel in het kader der kerstviering stonden. Vooral voor den gegemeenschappelijken korten wijdingsdienst van Katholieken en Protestanten, op 1sten Kerstdag, was de belangstelling groot. De katholieken hadden dien dag het bijzondere voorrecht een priester in hun midden te hebben, waardoor het mogelijk was dat zij een gezongen Heilige Mis konden bijwonen.

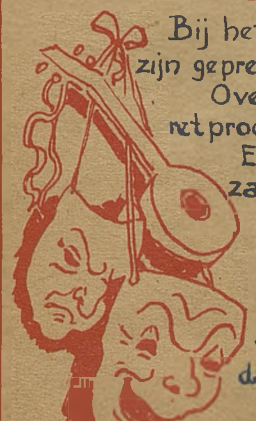
In de barakken heerschte een gezellige sfeer waaraan de vaak zeer mooi versierde tafels 's avonds een bijzonder cachet gaven.

Na Kerstfeest: Oudejaar. Een vlot cabaretprogramma op Oudejaarsavond vereenigde eenige barakken in het theater. Dit was eigenlijk de eerste keer dat de verschillende medewerkers aan het cabaret de gelegenheid kregen van hun kunnen te doen blijken en dat de voorstelling geslaagd is, daar zullen allen het wel overeens zijn. Na de plechtige vlaggeparade volgden de verschillende nummers elkaar in vlot tempo op. The Hotswingers, Kruger en v. Aperen met hun mondharmonica's, Arnoldussen met z'n imitatie van Koos Speenhoff verzorgden het muzikale en vocale gedeelte. Een vroolijke één-acter: Een studentenstreek met Heringa, Jansen en Arnoldussen; De microfoondebutanten en tenslotte de Cowboy-scène, welke allen een daverend succes oogstten, ziedaar voorwaar een programma dat er zijn kon. v.d. Berg had de conférence voor zijn rekening genomen. Voor de pauze had de prijsuitreiking plaats voor de kampwedstrijden. Na de pauze vereenigden alle onderofficieren zich weer in het theater om gezamelijk de jaarwisseling mede te maken. Een kort programma dat zijn hoogtepunt vond toen na de gongslagen van middernacht en het zingen van het koor van: Uren, dagen, maanden, jaren, de commandant opperschipper Heerschap het woord nam om op de hem eigen wijze dit plechtige oogenblik te herdenken. Het enthousiasme was groot, zoo groot zelfs dat adjudant Dekker op het tooneel gesleept werd om zijn befaamde „Artis" ten beste te geven. Ook Thomasvaer en Pieternel ontbraken niet. De bijeenkomst werd gesloten met 2 coupletten van het Volkslied.

Den volgenden dag werd het eerste gedeelte van het programma herhaald voor hen die het nog niet hadden bijgewoond.

LOWI.

TOONEEL



Bij het verschijnen van dit nummer heeft U kennis kunnen maken met hetgeen hier in Kobierzijn gepresteerd is geworden op het gebied van tooneel en cabaret.

Over het medespelen in een tooneelstuk en het optreden als nummer in een cabaretprogramma zou ik hier eens iets willen zeggen.

Een tooneelspeler zal zichzelf moeten beschouwen als onderdeel van één geheel. Hij zal zich moeten inleven in de rol, zooals de auteur die zich gedacht heeft, daarbij zich moeten onderwerpen aan de opvatting van den regisseur. Uitstekende rolkennis en beheersching van stem en gebaren zijn eerste noodzaak. Hij zal zich nimmer op den voorgrond mogen plaatsen, doch altijd voor oogen moeten houden, dat hij deel uitmaakt van een geheel, onverschillig of hij een hoofdrol vervult, dan wel een ondergeschikt rolletje of zelfs maar figurant is. Allen moeten doordrongen zijn, dat het absoluut noodzakelijk is tot een volkomen sluitend geheel te komen.

Nu het cabaret. Ik heb hier nu speciaal op het oog een zuiver cabaret.

Een cabaretartist, een nummer, als daar zijn b.v. een snelteekenaar, een goochelaar,

vervolg Pag. 12.



ROND ONS TOONEEL IN „15"

L'union fait la force! Inderdaad! Dat met zeer primitieve middelen onder moeilijke omstandigheden toch nog veel te bereiken is, heeft de commissie voor O. en O. in ons kamp wel ten volle bewezen. Na een voorbereiding van slechts enkele weken, waarin een tooneelstuk uit het Fransch werd vertaald en al dicteerend vermenigvuldigd door de spelers, waarin decors werden ontworpen en gemaakt uit oude doozen, leege blikjes, flesschen, mosterdpotjes, stroozakken en kranten, een weinig verf en wat touw, is een 3 acter geboren, die zeker tot de aangename herinneringen uit onze krijgsgevangenschap zal behooren. Een fleurig affiche, ontworpen door Piet Jansen kondigde reeds dagen te voren aan dat Pakketboot „ de Volharding" op komst was. Première op 31 Jan. verdere voorstellingen 1 en 2 Febr. Waarschijnlijk kan zelfs wel van première in de Nederlandsche Taal gesproken worden. Pakketboot „ de Volharding" heeft ligplaats gekozen in Le Hâvre. Het is druk langs de kade en vanuit het café van Mad. Cordier heeft men een mooi uitzicht op de klapperende zeilen van de rustig wiegelende visschersschuiten. Het is een klein, gezellig café, met z'n dagelijksche bezoekers, z'n stamgasten. Hidoux, havenarbeider, is wel een zeer trouwe klant en kent de gasten zeker zoo goed als Mad. Cordier zelf. Hij mengt zich, met onder invloed van drank verklaarbare vrijheid, in de gesprekken van twee passagiers voor Canada, Bastien en Ségard. Het zijn twee vrienden, die van plan zijn in Canada een nieuw leven te beginnen, vrij in de natuur, het plan van twee menschen, die heelhuids uit den oorlog zijn gekomen en weer een nieuwe toekomst moeten opbouwen. Doch dan komt de liefde! De liefde die groeit in de 14 dagen dat ze bij Mad. Cordier in pension zullen moeten blijven, omdat „ de Volharding" panne heeft. Het is de liefde, die voor Bastien noodlottige gevolgen zal krijgen. Ségard, vriend van Bastien, heeft Thérèse het hof gemaakt, doch Bastien viel als slachtoffer van Thérèse. Hij werd het slachtoffer der intieme spontaneïteit. Hij moest zijn weg verder kiezen met Thérèse. Ségard was hieromtrent onwetend. Hij hoorde het op den ochtend, dat „ de Volharding" zou vertrekken van Hidoux. Deze had een ontmoeting gehad met Bastien en Thérèse op het station. Ségard was diep bedroefd. Welk een teleurstelling! Zou het niet zijn Thérèse geworden zijn? Bastien komt nog even terug om Ségard, met wien hij zoo lang was opgetrokken, nog even de hand te drukken. „Helaas Ségard, vergeef me, je zult het wel van Hidoux vernomen hebben, ik kan niet anders ....." Ségard gaat dan alleen naar Canada, niet om te trachten zijn „ geluk" te vinden, maar om te vergeten. Het is een typisch Fransch stuk, boeiend, meeslepend met rake dialogen. Bastien en Hidoux waren moeilijke rollen, v. Maanen en Heringa hebben ze, met bewonderenswaardige beheersching en élan gespeeld en daarmede het geheele stuk gedragen. De smaak van Ségard was waarlijk niet gek, hij had zijn hart aan Thérèse verpand. Menigeen in de zaal zal Wuyster (Ségard) benijd hebben. Thérèse (v. Waardhuizen) had hem met haar donker krullend haar, vlotte, bevallig uiterlijk, geheel voor zich gewonnen, was het niet dat ..... Bastien ..... Prettig deed de warm- menschelijke toon aan, waarmede Mad. Cordier (Kees de Jager) haar gasten toesprak. de Jager had een niet gemakkelijke rol. Hij heeft haar loffelijk vertolkt. Hij is wel degene geweest, die juist de typisch Fransche sfeer gegeven heeft aan het stuk, al was het alleen maar de vrijheid die Thérèse zich kon permiteeren, dank zij haar „gelegenheid geven tot." Graag hadden wij Koenders (Eng. matroos) nog eens willen hooren. He had a very good „ mixing". Ook de entourage-rollen voldeden goed. Zij werden gespeeld door Vink, Roos, Toet en Vente. De enthousiaste zaal en het daverende applaus moeten voor allen, die hier hun beste krachten gaven wel een groote voldoening zijn geweest. Een speciaal woord van waardeering verdienen zeker wel Jan v.d. Wegen, als stuwende kracht voor O. en O. en Kees de Jongh, als actief en talentvol gebleken regisseur.

Carel J. Oomens. 106761.





De Bijbellezingen in Krijgsgevangenschap

Alvorens over te gaan tot een beschrijving van het Protestantsch godsdienstig leven in krijgsgevangenschap is het noodig na te gaan hoe dit was vóór de mobilisatie, dus in vredestijd. De vereeniging „Militair Pro Rege" heeft veel gedaan voor het godsdienstig welzijn van onze militairen. Op haar aandringen is toestemming van de regeering verkregen om iederen dag een godsdienstige samenkomst te houden, onder den naam Bijbellezing. Bij een legerorder werd bepaald, dat de Afdeelings- en Korpscommandanten voor de protestantsche militairen een bijbellezing zouden doen houden en daartoe een lokaal ter beschikking zouden stellen. Deze bijbellezingen moesten gehouden worden na de diensturen. De leiding berustte in handen van leden, meestal Onderofficieren, van „Militair Pro Rege". In de meeste garnizoenen ging deze arbeid echter over in handen van de N.C.O.O.V. (Nationaal Christen Onder-Officiers Vereeniging).

De bedoeling van deze diensten was, de militairen en dan hoofdzakelijk hen die in de kazerne woonden, in de gelegenheid te stellen gezamelijk Gods woord te lezen, zooals ze dat thuis gewend waren te doen. De diensten werden over het algemeen vrij regelmatig bezocht. Tot in den Oorlog, ja zelfs op sommige plaatsen tot na de capitulatie werden zij in den z.g. opbouwdienst, voortgezet.

Toen kwam ongeveer 3 jaar na den oorlog, de krijgsgevangenschap. Hoe moest het nu gaan met de geestelijke verzorging der krijgsgevangenen? Al spoedig kwamen eenige onderofficieren, leden van de N.C.O.O.V., bij elkaar om dit punt te bespreken. Deze eerste bespreking heeft plaats gehad op Zondag 16 Mei 1943 te Altengrabow, in het voorkamp. Gezamelijk met onze roomsch-katholieke collega's werd, via den vertrouwensman, een verzoek tot het mogen houden van een godsdienstige samenkomst voor roomsch-katholieken en protestanten ingediend. Dit verzoek werd door den kampcommandant ingewilligd en op Zaterdag 22 Mei te 18.45 uur werd de eerste bijbellezing gehouden. Enkele leden gaven zich op voor medewerking, zoodat de lezingen tot nu toe bij toerbeurt gehouden konden worden. De eerste en ook de daaropvolgende samenkomsten waren goed bezet. Door overplaatsingen van vaak groote contingenten varieerde de opkomst wel eens, maar het geheel was toch niet onbevredigend.

Het doel van deze samenkomsten was en is van anderen aard dan van die in de kazernes. Hier toch is men absoluut verstoken van geestelijke verzorging, terwijl juist in de krijgsgevangenschap de vraag daarna niet onbelangrijk gestegen is. Het gebeurde dan ook dat menschen die zich voorheen niet of nagenoeg niet met godsdienstige zaken inlieten, deze bijeenkomsten gingen bezoeken en sindsdien trouwe bezoekers bleven. Wat mij echter van het hart moet is, dat er ook nu nog zoovelen zijn van christelijke beginselen, die niet op deze samenkomsten komen, en waarom niet? De bijeenkomsten hebben ten doel, den naam GODS uit te dragen, de saamhoorigheid te versterken en een band te vormen waarin allen die den Christus-Gods belijden opgenomen zijn: „Opdat zij allen één zijn" (Joh. 17:22).

C. DIKKEBOOM
105423

DE GODSDIENSTOEFENINGEN

PROTESTANTEN:

Zondag 9.15 uur : Godsdienstoefening
Iederen dag 18-18.30 uur: Apostolische Gemeente
Iederen dag 19-19.30 uur: Bijbellezing

KATHOLIEKEN:

Zondag 9.15 uur : Gezongen Heilige Mis
15.00 uur: Oefeningen van den Kruisweg
Iederen dag 18.30-19 uur: Rozenkrans





KOOKRUBRIEK

FLENSJES en PANNEKOEK.

Eerst water in de pan doen, daarna onder voortdurend roeren het meel er bij en niet ineens, maar geleidelijk aan. Steeds ervoor zorgen dat zich geen „gluten" of klontjes vormen. Even blijven roeren totdat het beslag weer „glad" is. Verhoudingen geven wij niet, doch het mengsel moet niet te dik zijn, zoo ongeveer als een gebonden soep. Een weinig zout en zoetstof toevoegen. Daarna vet of boter (olie is ook prima) in de koekepan doen smelten, dan wat beslag erin, de pan ronddraaien zoodat het beslag zich over de oppervlakte verdeelt. Aan beide zijden gaar bakken en op een bord uit laten wasemen.

Eten met jam, suiker of kunsthoning. Ook als broodbelegging is een pannekoek aan te bevelen.

MACARONI.

Ruim water opzetten, iets zout toevoegen. Als 't water kookt, de macaroni breken en er in doen. Ongeveer 20 minuten laten koken daarna afgieten en gelijk naspoelen met koud water, daarna weer afgieten. Op deze wijze blijft de macaroni „los". Bereiden met kaas, paprika, sambals eventueel vleesch of corned-beaf.

Voor zoete bereiding langer laten koken en niet met koud water naspoelen. Verder naar smaak suiker, zoetstof, jam of iets dergelijks toevoegen.

Jean Magrijn.
97539

EEN GEMEENSCHAP GROEIT

VERVOLG

een imitator, een zanger, die een populair nummer lanceert en de zaal meekrijgt om een refrein mee te zingen, kijk, dat zijn zuiver publiekspelers, ze eischen de aandacht van het gehoor voor zich alleen op. De conferencier behoort ook in deze categorie thuis.

Uit het vorenstaande kan men afleiden dat een tooneelspeler en een cabaretier twee geheel verschillende typen zijn. Toch komt het wel voor, dat die twee soorten in één persoon vereenigd zijn.

In een volgend nummer hoop ik hier nog eens nader op terug te komen.

Nu iets over de voorbereidingen van de tooneel- en cabaretavonden, zooals die door O. en O. worden georganiseerd. Heeft U al eens nagedacht?

Stel U voor: Een amateur-tooneelgezelschap in Nederland gaat een uitvoering geven. Men repeteert gezellig bij elkaar thuis en later misschien eens in een zaaltje en tegen den tijd, dat de uitvoering daar is, ach, dan stapt men naar een meubel- en requisieten verhuurinrichting en naar de costumier en in een minimum van tijd is alles voor elkaar. En hier? Ik zal 't U maar zeggen, 't valt heusch niet mee te moeten repeteeren in barak 15, waar de temperatuur beneden kamerwarmte is en waarin decors, tafeltjes, tapkast enz. worden gemaakt uit de onmogelijkste stukken hout met een groote zaag, hamer en een bijl als gereedschap. 't Is voorwaar niet gemakkelijk en dus hulde aan allen, die hebben medegewerkt.

De Theaterdirecteur
C. E. de Jongh.
106568.

KAMPSPIEGEL

Op 10 Januari werd de sterkte van ons kamp uitgebreid met 95 Onderofficieren uit Mühlberg. Daarentegen zijn de ads. reserve-Officieren, 42 in totaal, op transport gesteld naar een Oflag. in Neu-Brandenburg. Onder hen bevindt zich onze illustrator Thijs ter Horst, wiens vlotte teekeningen we nu moeten missen. Doch..... wij hopen straks in Nederland weer op de zelfde prettige wijze met hem te kunnen samenwerken. Piet Jansen heeft zijn plaats ingenomen en zijn debuut in onze krant behoeft waarlijk geen verdere aanprijzing. Goede wijn.....

Acht kameraden zijn naar een lazaret in Lemberg vertrokken. Mogelijk beteekent dit voor hen de weg terug. In dat geval wenschen wij hun een behouden aankomst in het Vaderland toe en geven hun de hartelijke groeten mede voor allen die ons lief en dierbaar zijn.

In de commissie voor O. en O. heeft thans, in de plaats van kornet ter Horst, zitting genomen Theo v. Reysen, een bekende kracht uit het amateur-cabaret in den Haag en elders, en die ook in Mühlberg reeds van zich deed spreken.